
O GENEZI MONOGRAFIJE *HOMMAGE À RABUZIN*

Uvodno slovo Vladimira Crnkovića s predstavljanja knjige u
Novom Marofu, 9. srpnja 2021.

Ovo sam kraće izlaganje namjeravao otpočeti pozdravom gospođi Ljubici Rabuzin, umjetnikovoj supruzi, koja iz zdravstvenih razloga, nažalost, ne nazoči ovoj promociji. Poštovani članovi obitelji Rabuzin, poštovani gradonačelnice Novog Marofa, gospodine Jenkaču, poštovani uzvanici!

Dopustite da uvodno, u samo nekoliko riječi, ukratko pojasnim genezu ovoga izdavačkog projekta. Već na početku 2019. otpočeo sam s osmišljavanjem izložbe kojom sam želio obilježiti stotu godišnjicu rođenja Ivana Rabuzina. Naravno, kako je riječ ponajprije o likovnom umjetniku – no, podsjetimo, Rabuzin bijaše i iznimno literarno nadaren – smatrao sam svojom stručnom i moralnom obavezom pokrenuti, osmisliti i realizirati njegovu veliku retrospektivnu i kritičku monografsku izložbu, za koju sam predvidio da bi se morala održati u zagrebačkoj Galeriji Klovićevi dvori. Detaljno sam razradio sadržaj takve prezentacije sa stotinjak najvrsnijih umjetnikovih djela – od ulja na platnu, akvarela, crteža, bakropisa i serigrafija do eksponata primijenjene umjetnosti, tapiserija i porculana. Postavio sam si samo jedan cilj: prezentirati isključivo najvrsnija djela, umjetnine neupitna značenja i vrijednosti. Samo na tim i takvim premisama Rabuzinova umjetnost može osvajati svoju budućnost, nalaziti svoje nove poklonike i nove zagovornike.

Zbog određenih kadrovskih izmjena u Hrvatskome muzeju naivne umjetnosti, koji je trebao biti koproducent i jedan od nositelja programa navedene izložbe, a potom i zbog pandemije koronavirusa i zagrebačkog potresa, od izložbe se moralo odustati. Stoga sam već od kraja 2019. godine otpočeo koncipirati projekt neke monografske prezentacije kojom bi se obilježila spomenuta obljetnica. Bilo je pritom još nekoliko “sretnih okolnosti” koje su pripomogle pojavu ove studije, no kako o tome podrobnije informiram u knjizi, te ću potankosti sada preskočiti.

Tekst studije, koju danas promoviramo, dovršio sam potkraj veljače ove godine, dakle prije četiri mjeseca, a da pritom nisam znao tko će ju objaviti, kada i u kojem obliku. U vezi s njezinim objavljivanjem konzultirao sam se jedino s

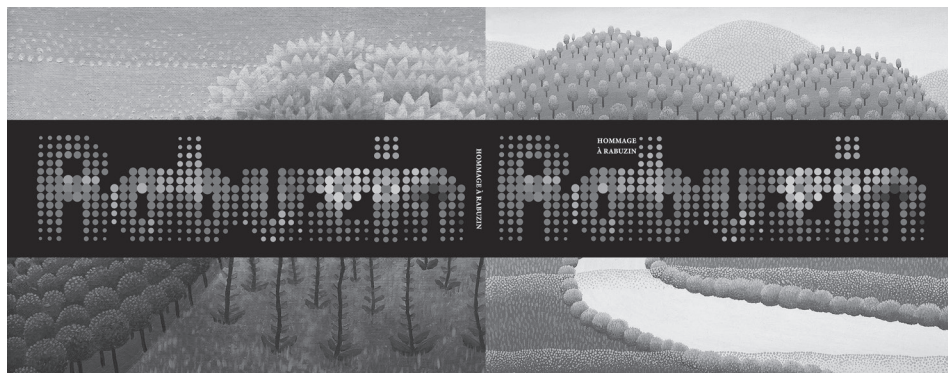
Božicom Pažur jer se s njom poznajem već godinama, uspješno smo surađivali u nekoliko prigoda kada su u časopisu *Kaj* bili objavljivani neki moji tekstovi, a ona je otrpve pokazala i neskriven interes da se pridruži obilježavanju tog jubileja. Kako je gospođa Pažur podrijetlom iz kraja u kojem je i Rabuzin rođen (dakle iz Vašega kraja), gdje je umjetnik živio i radio, kako ga je poznavala i s njim surađivala, a poslije njegova odlaska, prije dvanaest godina, uredila je i objavila opsežan *In memorijski* prilog u *Kaju*, smatrao sam je idealnom osobom s kojom se može pokušati realizirati taj projekt. I u tome se nisam prevario; naprotiv. Iako smo isprva razmišljali kako bismo taj prilog objavili u časopisu *Kaj*, od toga smo ubrzo odustali zbog njegova opsega, pa smo, usprkos nedostatku novca, počeli razmatrati ideju da se upustimo u avanturu objavljivanja knjige s crno-bijelim reprodukcijama (što nam je financijski jedino bilo donekle dostupno). No potom je Božica Pažur uspjela ishoditi da se i Grad Novi Marof pridruži projektu kao sunakladnik, čime su osigurana dodatna sredstva, pa smo knjigu objavili u obliku u kojem ju danas promoviramo. Sada, *post festum*, čini mi se kako bismo cijeli taj proces nastajanja ove monografije mogli definirati sintagmom: *osvajanje nemogućeg*.

Kada sam započeo s koncipiranjem knjige, već sam u samim počecima želio da se uz moj prilog, dakle uz esejiističku studiju o umjetnikovu stvaralaštvu, uvrsti više pjesničkih zapisa, kako bi taj *hommage* Rabuzinu bio što primjereniji, višeslojniji, dojmljiviji, svečaniji, sastavljen od više "različitih glasova", da bude "polifonijski" i istinski svečarski ustrojen i riješen. U svom sam tekstu nastojao raspravljati isključivo o sukusu Rabuzinova stvaralaštva, naznačiti njegove najvrsnije doprinose, pobrojiti njegova paradigmatiska i najuspjelija rješenja, i u globalu i na razini svake izdvojene slikarske tehnike; otkriti i upozoriti gdje prebiva *esencijalni* Rabuzin. Ova je knjiga stoga odgovor na pitanja što sam i zašto najviše cijenio, volio i volim u umjetnikovu stvaralaštvu, kako sam interpretirao i vrednovao njegova djela, kako sam tumačio njegovu genezu, tko je sve o njegovu djelu raspravljao, kako i kada, na kojim sam i kada projektima s autorom surađivao. I tako dalje.

Druga je razina ovog projekta izbor najrepresentativnijih i ključnih umjetnikovih radova. Odabirom tih 25 kapitalnih rješenja pokušao sam zorno predočiti što je najbolje u Rabuzinovu stvaralaštvu, dakako iz moga strogo osobna rakursa. Iako, nažalost, više paradigmatiskih djela nećemo naći među tim reprodukcijama, u tekstu se ona izrijekom navode. Gradnja kritičke antologije uvijek je bila prisutna u svim mojim nastojanjima u vezi s Rabuzinovim stvaralaštvom, kao što je to tako i sa svakim drugim autorom o kojem sam detaljnije raspravljao.

I, završno, sa samo nekoliko riječi želim protumačiti i približiti dizajn knjige. Cijeli sam se život borio da pokažem i dokažem kako je naiva izdvojen dio *moderne umjetnosti*, ponekad čak na razini avangardnih tendencija. Sve je to osobito vidljivo upravo u stvaralaštvu Ivana Rabuzina. Zato sam uvijek i nastojao surađi-

vati s autorima koji su takve teze i definicije mogli pretvoriti u dizajnerska rješenja, u znakove i kodove. S Borisom Ljubičićem surađivao sam i surađujem više od tri puna desetljeća – i neskromno ću ustvrditi da smo postigli mnogo. Ako je to bilo prepoznatljivije u svijetu nego u našoj sredini, to mi uvijek bijaše samo dodatan poticaj da sam bio i da jesam na pravom putu i da tako treba nastaviti. Zato je i ova najnovija knjiga dizajnirana tako da pokaže koliko je Rabuzinova umjetnost istinski *moderan fenomen*. (Podsjećam da je moja suradnja s Ljubičićem započela 1990. s Rabuzinovim *Zbornikom*, knjigom koja je objavljena 1992. godine.) Upravo dizajnersko oplemenjivanje, dakle sama grafička koncepcija ove najnovije monografije, način slaganja i izmjenjivanja teksta i reprodukcija, odnos većih i manjih reprodukcija, zatim fascinantan točkasti, “poentilistički” sustav, kako u samu Rabuzinovu logu, tako i na brojnim rubnim dijelovima stranica, ne samo da knjigu oplemenjuju nego se time i zorno pokazuje koliko je sve to u apsolutnu dosluhu s Rabuzinovim rješenjima – s njegovim “punktima”. Zato je ova knjiga i prepuna Rabuzinova duha, to je knjiga optimizma, radosti i ljepote u kojoj, kao i na umjetnikovim slikama, kako je to lijepo konstatirano u jednom stihu ove antologije, “ljetu vječno traje”.

Naslovnica knjige *Hommage à Rabuzin* – korice s preklpom (dizajn: Boris Ljubičić)

Kako je monografija obogaćena i s nekoliko iznimnih i karakterističnih Rabuzinovih fotoportreta, usudio bih se konstatirati čak kako je ovdje riječ i o određenu “Gesamtkunstwerku”: na ovim su stranicama objedinjena i naizmjenično nanizana slikarska remek-djela, slijede pisani prilozi koji te slike i njihov duh tumače i interpretiraju; zatim dizajn koji sve to oplemenjuje i naglašava; završno tu su i netom spomenuti vrhunski fotoportreti. Nedostaju samo muzički prilozi, no njih možemo zamisliti jer Rabuzinova lirika “čistih pejzaža” upravo priziva brojne muzičke pasaže. (Podsjećam kako je Rabuzin često slikao slušajući Chopinove klavirske koncerte, sonate i etide.) Ukratko, ovo je knjiga o umjetnosti koja je pri-

tom i sama, usuđujem se konstatirati, realizirana kao relevantno umjetničko djelo izdavačke djelatnosti.

Dopustite da na kraju zahvalim, kako u svoje osobno ime, tako, nadam se da mi se neće zamjeriti ako nadodam: i u Rabuzinovo ime, svima koji su u ovom projektu nesebično sudjelovali. Jer svi smo sudjelovali sa svojim priložima isključivo u slavljenju Rabuzina, naše kulture i umjetnosti, za opće dobro, bez ikakvih naknada i dragovoljno. Udružili smo se da slavimo velikog Sina ovog podneblja, velikog Sina Novog Marofa, Hrvatskog zagorja i Hrvatske – velikog Čovjeka koji je pronosio i pronio slavu svog zavičaja i naše kulture diljem svijeta. Ukratko: Ivan je Rabuzin umjetnik za sve vremena – prošla, sadašnja i buduća.